

AMPLISSIMO, NOBILISSIMOQUE

DOMINO

D. BASILIO HAMILTON, De Bal-
dun, Illustrissimorum Celsissimorum-
que Principum ac Heroum, GULI-
ELMI P. M. ducis, & ANNÆ
Ducissæ, de HAMILTON,

Filio Meritissimo;

non magis Tantorum Natalium Splendore, quam
Virtutibus eo Fastigio Dignis, insigniter Con-
decorato, Musarum suarum Fautori Propen-
sissimo, Mæcenati suo maximopere suspiciendo,
hasce Philosophicas, in Devotissimæ Men-
tis, Perpetuæque Observantiæ Tesseram,
D. D. C. que.

GERS. CARMICHAEL, PRÆSES &

HI CANDIDATI,

Alexander Fleming Sc. Hib.
Daniel Reid.
David Cockburn.
Georgius Crauford.
Gulielmus Bogle.
Gulielmus Carswell.
Gulielmus Hurs. Sc. Hib.
Gulielmus Stewart. Sc. Hib.
Gulielmus Young. Sc. Hib.
Henricus Wardrope.
Jacobus Baird.
Jacobus Gilliland. Sc. Hib.
Jacobus Mgoun.
Joannes Bailie.
Joannes Blackwood.

Joannes Boyd.
Joannes Corbet.
Joannes Hall.
Joannes Harrington Ang. Hib.
Joannes Mc Clement Sc. Hib.
Joannes Napier.
Joannes Shaw Ang. Hib.
Josias Cornwall. Ang. Hib.
Matthæus Gilmore.
Patricius Drew.
Philippus Mairs. Ang. Hib.
Thomas Clark Sc. Hib.
Thomas Hay.
Thomas Kennedy. Sc. Hib.

Hic est verus Calculus Eorum, qui se ad Iam
ream Magisterialem, nunc Temporis capeffer
dam aspirare, certiores hactenus nos fecerunt
Aliorum enim, qui in eodem Curriculo, vel
Metam usque, defudarunt, Nomina inferre
non patitur Academia nostræ Consuetudo.

THESES PHILOSOPHICÆ,

QUAS,

Favente DEO, Generosi aliquot & ingenui Adolescentes, ex Inclyto LYCEO LEONARDINO, Universitatis ANDREANÆ, ad Lauream Magisterialem aspirantes, in exedra Collegii MARIANI, ad Diem *Julii* 22. horis solitis, publice propugnabunt.

IOANNE LOWDOWN Præside.

Non negandum quod apertum est; quia comprehendi non potest quod occultum est; Debemus enim non plus sapere quam oportet. Aug.

EDINBURGI,

Ex Typographæo GEORGII MOSMAN,
Anno DOM. M. DC. XCVII.

Illustrissimo, Potentissimo & Nobilissimo Domino,

D. THOMÆ

Comiti de HADINTON,

Domino de BINNING,

BYRES, &c.

In iisdem stativis Philosophicis non ita prius
Patronis maximopere suspici
S. P. D.

Nobilissimi Domini,

A Domestico ingenii censu, tenue vobis offero donarium, eâ quidem simplicitate quâ Persa Regibus thura desunt: Mentem donantis expendite; non doni pretium. Patronos obruunt Seneca, Laudari a Bonis timeo, a Malis dedignor. Encomia nec libenter dat, nec recipi. Vobis nuda Narratio plausum ciet; Nec datur Panegyri locus. Ab inclyti sanguinis generositate præsidium: Hæc Vobis concessit benigna Numinis providentia: Amplissimi Nominis Magnæ Exteros, Scotia Reges summis ornarunt honorum titulis: Illi, flagrante bello, Militiæ Duces gerunt hostium copias; Patriæ in ultimum adductæ discrimen lucem attulerunt; à Desperatione Magnum Hadintonii. Cerea est Nobilitatis imago, quæ solis majorum meritis & Parentum sanguine & literarum studio, feliciter peracta, ad virilem ætatem transeunt, & in eccellente summæ Probæ virtutum speculum, Bonorum omnium oculi intuentur. Pergite Nobilissimi Mecænates, veræ vobis & specimen aliis præbete. Sint Domus vestræ Sanctitatis contubernia, ut, Divino beneficio, tatem. Sint vobis fausta & prospera omnia; & post felicem in terris Senectutem, coronet Deus

Illustrissimo, Potentissimo & Nobilissimo Domino,

D. JOANNI

Domino de **LESLIE**,

Nobilissimæ Heroinæ

D. MARGARETÆ

Comitissæ de **ROTHERS**

Filio Primogenito & Hæredi Dignissimo,

Splendidissimæ **LESLEORUM** Gentis **PRIN-**
CIPIS Clarissimo, & Jure Hæreditario,
VICECOMITI de **FIFE**.

ridem Primipilis; Nunc vero
spiciendis.

*Rusticus Regi suo haustam de torrente aquam. Mola salsa litare licet qui-
nt plurimi hyperbolicis laudum corollis & verborum blanditiis: Recte autem
ipit modestia. Efferunt certe vestra qui narrant, eo illustrius quo sincerius:
erosa indole, Bonorum Parentum studiis, & vitæ æmulatione, magnum est Vir-
Majores vestros, pro meritis in rem Scoticam, domi inter suos & foris apud
ces; fluctuante Patria, Rei-publicæ Gubernatores, parva sæpe manu, magnas fre-
ne ad Spem; ab exitio ad salutem revocârunt. Magnum Rothusii Nomen;
guine, non sua nititur virtute: Vos autem ex adolescentiæ palæstra, impenso pietatis
obitatis gloria florentes, ad grandia quæque ac sublimia natos, tanquam maximarum
e virtutis viæ, Deo duce, insistere; & ab illustri loco clarum hujus spectaculum
io, Paternæ Nobilitatis & Virtutis imago ad seram ducatur Nepotum Poster-
Deus Opt. Max. Cælestis Gloriæ Diademate. Ita Precatur*

Illustriss. Vest. Dom.

Addictiss. & ad omnia paratiss. Servus

JOANNES LOWDOUN.

CHURCH OF THE HOLY TRINITY

Worship Service
Sunday, June 11, 1961
10:00 AM
Holy Trinity Church
1000 1st St. N.
St. Paul, Minn. 55102
Rev. Fr. John J. O'Connell
Rector
Deacon: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell
Singing: St. Paul's Choir
Organ: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell
Readings: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell
Prayers: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell
Benediction: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell

St. Paul's Choir
Organ: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell
Readings: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell
Prayers: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell
Benediction: Rev. Fr. Thomas J. O'Connell

Candidatorum Nomina

Alexander	Anderson
Alexander	Rankine
Andreas	Burn
Arthurus	Fairfull
Colinus	Campbel
David	Murray
Eduardus	Churnside
Georgius	Blair
Gulielmus	Wright
Jacobus	Henrie
Jacobus	McCleish
Joannes	Craigie
Joannes	Hay
Joannes	Martine
Joannes	Row
Robertus	Lowdoun
Thomas	Thomson.

*Hæc est vera cynosura illorum, qui in Athenæo Leonar-
dino curriculum quadriennale feliciter sunt emensi: Nec illo-
rum ducimur Typo, qui, Candidatorum albo, aliorum etiam No-
mina inserunt.*

(1)

Theses Philosophicæ.

Uemadmodum, ab Eo Sole, Aromata pistillo comminuta
fragrantem halant odorem; exundans in herbam Sylvestrem
ager, culturâ impensâ, purgatur & mansuescit; ita, licet
ab incunabulis, obducta sit mentibus humanis, (status ut-
pote corrupti) spissa tenebrarum caligo; sunt tamen ad-
genita, Divino Beneficio, Cognitionis Rudimenta, quæ
simul cum naturâ virescente pullulant, & continua defæ-
catione agitata non spernenda protrudunt Scientiarum

Germina & Flores: ut satis mirari nequeamus Academicorum dementiam, qui
fucatæ humilitatis specie superbientes, Scientiam omnem e medio tollere fata-
gunt. Dolo certe & consilio malo irrepsit in orbem literatum *Scepticismus*:
Hujus Patronus tanta inest ingenii levitas, ut omni sententiarum versentur aura,
quod nullo firmi judicii aut sapientiæ pondere stabiliantur; sicut Anchoris
revinciuntur naves, ne in alto fluctuent, cursu incerto; ita fluxæ levitatis mobi-
lia hæc ingenia sapientiæ vinculis religari decet, ne tandem omnino dissipentur
ac pereant. Arogantiæ etiam vanæ arguendi veniunt *Dogmatici* nonnulli, qui,
dum semetiplos ignorant, omnia sibi perspecta prædicant; plurima haud dubiè
sunt quæ summus rerum Sator atque opifex, ingeniola humana mirari voluit,
scire noluit.

I I. Quicquid, ope scintillulæ hujus imaginis Divinæ, post lapsum in ho-
mine reliquæ, sapere datur aut cognoscere, huc referendum, ut Divino Autho-
ri, à quo donum omne bonum descendit, debitæ tribuantur laudes: Ast, prohi-
deor! plurimi, corruptissimo hoc seculo, fastidiosâ lascivientis ingenii proter-
viâ, in hoc omnem animi vim collocare non dubitant, ut obruatur Dei No-
men. Utque in idem secum Atheismi barathrum ruant teneri animi, pernicio-
sa sua dogmata in varias Philosophiæ partes introducenda, summo nituntur co-
natu; vel recepta ab aliis placita, coeco malignitatis impetu, in pravam di-
storquent sensum. Quod in Logicis Philosophi quidam veteres naturas, nescio
quas, finxerint Universales, quibus explicandis incassum sudârunt alii; au-
tem arripit monstrum prodigiosum *Spinoza* Atheorum hujus ævi Antesigna-
nus, Substantiam quandam sive Naturam Universalem comminiscendi, cujus no-
mine ipsum Deum intelligi cupit, & res omnes particulares illius modos. Mi-
re

re etiam notiones Logicas cum rebus ipsis confundit, ex impura grege alter *Rich. Burihog.* Horum argutiae facile evanescent, si advertatur, sola mentis praecisione, quae in limitatam & imperfectam ipsius naturam refunditur, fieri ideas abstractas; quibus solis competit Universalitas, si ipsarum signa externa excipias: quod & sensisse videtur, cum *Boetio Clarissimus Melanchthon, lib. 1. Dial. p. 12.*

I I I. Parum metuendum Charitatis dispendium, etsi censeatur in hunc finem Philosophemata sua scriptitasse Socinianae foecis rector Jo. Clericus, ut Religionis Christianae fundamina, fuso late per academias contagio, radicitus evellet; ut curvis, facile patebit, consideranti, inter alia *Log. ipsius Part. 2. Cap. 10.* Ubi Fidem cum Scientia & Opinione confundit, nec Mentis assensum ab his distinctum agnoscit. Scientiam autem dixerat, *Cap. 8. §. 2. Cognitionem ex ipsius rei, de qua agitur introspectione petitam.* Unicum omnis fidei fundamentum statuit *Ratiocinium.* Fidem etiam Divinam Rationi subjiciendam, & hac sola niti contendit. Dum impossibilis videtur res aliqua, quicunque eam narret, non excepto Testimonio Divino, nunquam credendam pronunciat. *Hoc enim inquit (prius citata C. 8. §. 11 octavo) est falsi indicium.* Expresse asserere non veretur, quicquid est hodie fidei inter Christianos, ex hominum pendere testimonio, ac proinde, prouti prius explicarat, Humanam esse dicendam. Pro cognitionis evidentia, propositionis etiam immediate à Deo acceptae assensum vult tribuendum. Testimonium Spiritus Sancti, clavem qua referantur Regni coelestis thesauri, quem mundus capere nequit, quantum in se est, ignarus impugnat, ob hanc solam rationem, quod capere non possit. Multis, etiam inter Creatas, assentimur, quorum modum & Rationes nescimus: Quicquid sit conjecturarum, quis novit quid Magnes attrahat ferrum, Succinum paleas? Addunt alii instantiam divisibilitatis materiae in infinitum, argumentum validum contra eos qui de Mathematicis demonstrationibus adeo jactitant: est etiam ad hominem argumentum, respectu Clerici, qui non his solum, sed & aliis plurimis in Philosophia assensum praebet, quorum tamen rationes omnino sibi ignotas profitetur. Quanto magis obtinet illud, in mysteriis Divinis, quorum etsi modum & rationes intelligere, Humani cerebelli captum longe superet; ipsis tamen firmissimum praebemus assensum (à Clerici *Cognitione ex ipsius rei introspectione petita, specie diversum*) quod Deus dixerit, qui fallere nescit, cujus veracitati & naturae perfectissimae repugnat, quodvis homini revelare, in quo non sit ipsius menti & rebus ipsis exactissima conformitas. Recte sane *Renatus Des-Cartes*, quicquid alibi senserit, *Prin. pag. 23. §. 76.* “Memoriae nostrae pro summâ regulâ est infigendum, ea quae nobis à Deo re-
“velata sunt, ut omnium certissima, esse credenda; & quamvis forte lumen
“rationis, quam maxime clarum & evidens, aliud quid nobis suggerere vide-
“retur, soli tamen auctoritati Divinae, potius quam nostro iudicio, fidem esse
“adhibendam.

I V. Salutis suae prodigi Deista, non tantum Revelationem Divinam, sanctae reli-

religionis columnen inconcussum; sed & si palam profiteri velint, omnimodam ipsius possibilitatem negant: Penitus quippe examinata umbratilis ipsorum Numinis notione, nihil in hac reperire est quod revelationem fundet: Atque hinc est quod fidem omnem ad Opinionem revocantes, ad certitudinem credendam necessario requiri velint demonstrationes Mathematicas, alterius sane generis fundamentum quam patitur multarum rerum natura. Pro infirma vel dubia auctoritate, Infirmam vel Dubiam agnoscimus Fidem: dantur autem, etiam ubi sola est autoritas Humana, debitis munita circumstantiis, demonstrationes Morales quibus æque firmus creatur assensus ac demonstratione quavis Mathematica: Non magis dubitant *Belgæ Reformati*, extitisse *Ducem D'Alva*; quam de propositione quavis apud *Euclidem* reperiendâ.

V. Quantumvis hallucinemur, dum absque pensitatis circumstantiis, præceptis fertur de rebus iudicium, prouti à sensibus exhibentur; ut *Epicurei* sensuum titillationibus mancipatis assentiri nequeamus: Errant tamen qui, cum *Cartesio*, sensuum testimonium omnino rejiciendum velint: Conceduntur homini Sensus, ut, inter alia, horum ope, rerum materialium existentiam & qualitates sensibiles percipiant: Nec sine deficiunt; qui Solem vivide intuetur & incidentes ipsius excipit radios, absque vel minima dubitationis umbra, Solem pronunciat existentem, calidum & luminosum. Quodque liti dirimendæ sufficit, non sine ratione provocat *Christus* ad *Discipulorum* Sensus, ne amplius de ipsius præsentia subesset dubitandi occasio.

V I. Ex hyperbolicis supra modum *Cartesii* Dubitationibus, infelici studio in Scholas invecris, (etiam contra quam suaserat ipse *Cartesius* *Dissert. de method.* pag. 10.) vivis restituitur Scepticismus ineluctabilis. Quicquid scrupuli objectatum venerint *Cartesii* sequaces, sartum tectum statuminata manent quæ à Metaphysicis tradi solent principia, naturæ lumine nota, *Quodlibet est vel non est*; *Omne totum est majus sua parte*; *Agere supponit esse*, & his similia: Horum veritas adeo lucet, ut intellectus sanus mediocriter attendens, statim in assensum ruat: qui itaque ab his & hujusmodi aliis assensum cohibendum, & hæc cum *Cartesio*, tanquam falsa supponenda, quoad appareat clarius aliquod, contendit, non male à *Poireto*, similis censetur cani *Æsopico*, qui non contentus verâ carne quam tenebat, umbræ etiam ejus in aquâ inhians, dum seponeret realem, ut umbratilem arriperet, utrâque privabatur.

V I I. Postquam aliquamdiu meditabundus hæsiisset *Cartesius*, Dubitans, Nesciens, si credere fas sit, incidit tandem (verius forte, in mentem revocavit verba *Augustini* contra *Academicos*, nisi quod ex *Augustini* multis quæ *Academici* in dubium revocare non potuerint, hoc unum selegerit) in famosum illud Effatum *Cogito ergo sum*: Enthymematis hujus certitudo cuivis est obvia; infert enim, ex operatione, existentiam; estque specialis quædam applicatio principii prius memorati *Agere supponit esse*; de quo, si, cum *Cartesio*, dubitare liceat, merito etiam in dubium vocabitur ipsius Enthymema: Si tanquam falsum supponi

poni poterit principium hoc; etiam falsum supponendum, quod inde sequitur, *Cogito ergo sum.*

VIII. Non tantum Naturæ Lumini adversatur, sed & in Religionem immediatius impingit Methodus hæc *Cartesiana*: Inter ea, de quibus dubitat, quæ tanquam falsa supponit, est *Dei existentia, Bonitas, &c.* Si quis, ex methodi hujus observatione per menses aliquot tenebris supponatur obvolutus; scire lubet, num interea cultum DEO placentem præstare poterit? An oriri dicendus est cultus hic ex fide in DEUM, de cujus existentia dubitat, quam falsam supponit? Liceat ulterius paulo proseguere quod supponimus; Si dubiorum quæ affectat, in quæ semet conjecit, solutionem prævertat vitæ terminus; an de dubitabundi statu futuro sententiam ferre, vetabit Charitas?

IX. Hæc prævidisse videtur *Cartesius*; Atque ideo, ut ab illo tempore quo dubitandi methodum iniit, vivere inciperet (ut ipsius utamur verbis) quam felicissime fieri posset, Ethicam quandam ad tempus sibi effinxit, tribus tantum aut quatuor regulis contentam, quarum, quæ ad religionem spectat, hæc sola est vel saltem præcipua, "Ut legibus atque institutis Patriæ obtemperaret, firmiterque illam Religionem retineret, quam optimam judicabat, & in qua Dei beneficio, fuerat ab ineunte ætate institutus. Quod Ethicæ hujus *Cartesiana* si quid aliud, maxime favet; Supponatur dubitabundus, ab ineunte ætate, in Religione Christianâ Reformatâ institutus; deerit adhuc fides, cum etiam de Religionis hujus veritate, licet ad tempus retineat, dubitare supponatur. At, quid si inter *Mahumetanos*, ab ineunte ætate, vixisse supponamus, secundum Ethicam suam, ipsorum Religionem firmiter retinebit; atque ex prædicta mortis repentinæ suppositione, vita defunctus censebitur de Dei existentia dubitans, hanc falsam supponens, Deum, (horreo referens!) deceptorem, genium Malignum fingens, *Mahumedis* impostoris *Alcoran* observans. Quodque methodum hanc adhuc magis premit; Non tantum Religionem in qua fueramus instituti, tenaci proposito retinendam; Sed & melioris studium longius differendum, quoad alia omnia intellexerimus, quæ ad Philosophiam spectant, speciatim, naturam Terræ, Aëris, Aquæ, Magnetis, &c. Suadet *Cartesius*; & integram aliarum Scientiarum cognitionem præsupponere statuit Ethicam; ut ex epistola ad interpretem Gallum, *Principus* ipsius præstipulat.

X. Ut ad Atheismum facilius aperiatur via, falsam afferunt Deistæ *Infinitudinem*, quam etiam amplectitur, post *Lockium*, *Clericus*, (*Ontol. Cap. 17.*) Ut nihil aliud notet *Infinitudo*, quam Negativam quandam Inexhaustibilitatem, quod nimirum homines, inter mensurandum, ad finem non perveniant; atque hoc sensu Numini concedunt perfectiones numero & gradibus infinitas: Nec aliud volunt Infinitudinis notione intelligendum, quam quod alij *Indefinitum* appellant, quod, cum sic tantum dicatur, respectu mentium finitarum, quod rem, licet in se finitam, definire nequeamus, minime constituit speciem distinctam Entis, cujus integram divisionem exhaustiant *Infinitum*, quod limitibus caret.

Theses Philosophicæ.

5

carēt, & *Finitum* seu limitatum. Senſu longe diverſo ſunt hæc intelligenda, “ Rem quampiam limitibus carere; & nobis eſſe incompertum quoſque exten-
“ dantur fines ſive limites rei alicujus, quam tamen novimus finitam eſſe & limi-
tata: Quodque ita intelligat *Clericus* facile patebit, ſi advertantur quæ
profert, (*Pneumatol. Sect. 3. Cap. 7.*) “ Fortaſſe, inquit, ſunt Inſinitæ En-
“ tium, reiſſa exiſtentium Species, infinitique eorum gradus inter nihilum &
“ ſummam illam naturam quam *Deum* appellat.

X I. Non ſine ratione dixit olim Cyprianus, *de Deo etiam vera loqui pericul-
loſum, ob ſummam ipſius μεγαλην.* Cum timore itaque & tremore, ipſum con-
templari decet: Et poſtquam fuerimus contemplati; ſtendum, à nobis com-
prehendi non poſſe; nec mirum: Si, dum oculis corporeis recta ſolem aſpicimus,
ab omnimoda fere impediatur viſione; ad ſummum Numen comprehendendum,
quid valet cæca ratio humana, dum ſplendentem ipſius majeſtatem ſpeculamur:
Nonne dicendum in ſuperlucente caligine impedire tenebras ſplendentes: Non
mirum etſi comprehendere nequeat Deus; majoris foret admirationis, ſi compre-
hendi poſſet: Ipſe novit quicquid in ipſo eſt; & dum nomen ſuum declarat
Sum qui Sum, cavendum monet à curioſitate illicita. Veſaniam produnt Athei,
qui, quod Deum comprehendere nequeant, ipſius negant exiſtentiam, nec me-
lius arguunt, quam ſi quis, (ut recte notat doctiſſimus *Abbadie*) quod adæqua-
tam ideam non habeat omnium quæ continentur in inſula *Japan*, ideo contendere
velit non eſſe inſulam hanc in Univerſo reperiendam. Etſi à nobis comprehendere
nequeat Deus, in ipſius tamen cognitionem aliqualem, etiam ratione duce,
aſſurgere conceditur; ut intelligamus eſſe Deum, *Ens infinite perfectum à quo
omnia alia dependent.*

X I I. Dei exiſtentiam in dubium vocare, vel tanquam in problema Philo-
ſophicum convertere, nefas judicamus: Nec ulterius opus foret Philoſophis
huic probandæ ~~ulteriori~~ inſiſtere, quam quod altas adeo agat radices innata ſum-
mi Numinis idea, ut ne violentia quidem exulare queat: *Innatam* dicimus, non
quod contendamus, cum primum infunditur anima, neceſſario ſtatim cogitare
infantem de Deo; ſed quod, nequeat idea hæc animo exulare; quodque adeo
clara ſit veritas, *Deus exiſtit*, ut luce ſua, abſque argumentis aliunde adductis,
mentem in aſſenſum rapiat. Unde nihil eſt reliquum cur, operoſis adeo cavilla-
tionibus, quaſi cum umbra ſua luctaretur, ne etiam dicam, quod ſuſpectum
habent alii, *ſine malo, Innatas Ideas* impugnet *Jo. Lockius*. Non, inquam, opus
foret Divini Numinis exiſtentia ulterius probandæ inſiſtere, niſi quod, Ah!
nimium ferax ſit flagitioſiſſimum hoc ſeculum monſtrorum execrabilium Atheo-
rum & Deiſtarum, qui veritati huic maxime claræ blaſphemè refragari non
erubescunt: Dictum, *Deiſtarum*, quandoquidem ſeculi huius Athei nomen
hoc ambiunt, ad poenam & infamiam vitandum: Negant hi Providentiam
Divinam: Qui autem Providentiam negat, Deum negat. Negant Animæ
Immortalitatem; coeleſte iudicium Sardonic excipiunt riſu: Quicquid ſeculis
omni-

omnibus de Religione creditum fuit, cum *Diagora*, jocosè, sed intus mordente conscientia, eludunt: revelata omnia, imò ut prius, hujus possibilitatem negantes: Latebras omnes respectant, quibus à Dei præsentia semet abdant, atque ipsius sensum ex animo deleant.

XIII. Umbratile interea numen ad libitum cudunt, cujus nomine aliud nihil intelligunt, quam, cum *Spinoza*, Naturam quandam universalem: Obducto *Natura* velo, quæ illis rerum omnium est artifex, Deum subducunt; & istius elogiis, quantum possunt, Dei nomen supprimunt. Unde facile patet sensu eodem intelligendum *Athesi* & *Deisti* nomen. Nec ab his multum dissentire videtur, qui apud *Socini* sequaces probe audit & ipsorum mentem proferre videtur, *Jo. Clericus*, si ad examen revocentur quæ docet (*Pneumat. Sect. 3.*) de *Naturâ* & *Proprietatibus Dei*: Prodit authoris mentem ipse *Cap. 1. titulus, in quo, inquit, Quid intelligatur voce Deus; & Natura, quæ eo nomine appellatur, necessario existere ostenditur.* Caput concludit, igitur natura aeterna, hoc est, *Deus existit* (*Cap. 2. §. 3.*) dum impugnat ideam Dei tanquam entis perfectissimi, absque aliarum idearum interventu; Nec inquit, perfectiones alias, Deo tribuimus præter eas quas in creaturis videmus, aut quarum ideam inde colligimus, rejicit interea (*Cap. 3. §. 11.*) distinctionem apud Orthodoxos receptam (quam etiam perperam explicat) qua corporum proprietates *Emmenter* tantum Deo tribuuntur. Diserte etiam, præter alia multa, quæ cuivis attendenti patebunt, (*Cap. 3. §. 17.*) “Si quis, inquit, quæsierit quare Deus à nobis potius Spiritus quam Corpus vocetur, cum non minus habeat proprietates corporum quam spirituum? respondimus, omnium quidem entium proprietates in Deo esse, ideoque ad unum genus entium eum, accurate loquendo, magis referri quam ad alterum non posse: Sed quoniam usus obtinuit, ut denominatio fiat à nobiliori parte, hoc est, ab ea cujus attributa aut plura sunt aut minoribus laborant defectibus, Deus merito Spiritus potius quam Corpus dicitur. Hujus sæpius facta mentio, quod de Juventute Academica summopere doleat, quibus perniciose ipsius scripta nimium committuntur.

XIV. Existentiæ Divinæ illustrandæ, inserviunt argumenta ab ipsa ratione dictata, quæ apud omnes assensum obtinebunt, quibus non impoluit Erroris efficacia & mendacii Spiritus. Optima fuit, à *Richardo Bentleio* notata, conjectura Philosophi, qui, cum ad insulam *Rhodam* naufragium fuisset passus, & littori appropinquasset, percipiens Geometricas quasdam figuras in arena exaratas, præ gaudio exultans, dixit, *vestigia Hominum video*, & inde hortatus est tristitia obrutos comites, quod nec in desertum nec terram agrestium sed hominum politorum incidissent; quod ex animorum vestigiis quasi & impressionibus percipit. Quanto magis concludit argumentum, desumptum ab Universi fabrica, innumeris in ipso rerum naturis, ipsarum proportionibus, dependentia & mira harmonia. Dictitat ratio, proprium esse Agenti rationali, finem proponere, de convenientia inter media & finem discernere, atque media ita disponere, ut inde obtineatur finis: nonne facile hinc apparet, antecedenter ad universi existentiam, fuisse

Theses Philosophicæ

7

fuisse Mentem infinite perfectam, quæ ipsum statuerat; quodque sit, cum Boethio, Pulchrum pulcherrimus ipse, &c.

X V. Longa hinc argumentorum series nec infucunda nec inutilis diduci poterit, si per partes Univerſum perpendatur: Sed huic immorari prohibet pagina Anguſtia. Nec eſt quod longe divagemur: Si Noſmet perpendamus, & in Microcoſmum aliquamdiu flectamus oculos, niſi iſtam Rationem negare velimus, fatendum feciſſe hominem Mentem ſupra humanam infinite ſapientem & benignam: Nonne in admirationem rapiunt corporis humani venæ omnes & arteriæ, in innumeros quaſi rivulos divertentes, ut melius fluat ſanguis; Nervi, Muſculi, Membrana, pro variis officiis, diverſa: Oſſa denique, tanquam columnæ, miræ huic Fabricæ ſuſtentandæ, Corpori conceſſa: Atque hæc omnia exacto adeo ordine diſpoſita, & à ſe invicem mutuo dependentia, ad totius commodum & venuſtatem, ut æque ſit impoſſibile quodvis excogitare addendum, niſi quod foret ſuperfluum, ac auferendum quod non eſt neceſſarium. Laudem meretur Galenus qui, poſt obſervatam in ſtructure corporis humani Symmetriam miram, ad ipſos provocavit Epicureos, num vel unicam venam aut fibrillam reperire poſſent, quæ non proprio fungatur munere, idque in totius commodum, veletiam quæ aptius collocari queat: Atque ob hanc rationem in laudem Sapientiſſimi Conditoris hymnum excogitavit. Hunc ſi ſibi imitandum proponerent Medicorum filii (quod & in votis habent generoſi cœtus optimi pariter ac peritiſſimi) non ita in proverbium abiret *Religio Medici*. Authorem ſapientiſſimum & potentiſſimum monſtrat hominis anima, ipſius præ animantibus brutis prærogativa; & in hac facultates variæ diſtinctæ: Mira item unio inter naturas longe adeo diverſas, ut ſit homo, natura una, Univerſi quaſi compendium, rarum Potentiæ, Bonitatis, & Sapientiæ infinitæ ſpecimen. Huc autem redeunt omnia, *Conditus eſt Mundus, ab Agente infinite Sapiente & Benigno: Hic autem eſt ipſe Deus.*

X V I. Unde horum omnium ducant originem, dum Divini Numinis negant exiſtentiam, difficultatum planè inextricabilium labyrintho implicantur *Athei & Deſta*: nec mirum eſt inter ipſos non conveniat, quid ſit hac in re ſtatuendum. Quod ſomniant quidam, Humanum genus, & in mundi huius ſyſtemate omnia, ſucceſſionibus infinitis ab omni exiſtiſſe æternitate, ridiculum probat ipſa æternitatis ſucceſſivæ repugnantia. Certe, ſi præterierit infinitus hominum numerus, erit horum oculorum numerus duplò, digitorum decuplò, capillorum capitis millies ad minimum major: ſicque dabitur unus numerus infinitus alio item infinito duplò, decuplò, millies major. Sed & conſtant Imperiorum & Regnorum Origines; Artium & Scientiarum Inventiones; ſuntque adhuc reliqua multa hominum indiſtriâ & cura indaganda: ut quam facile appareat non præceſſiſſe ſecula infinita.

X V I I. Non ſine riſu excipiunt, ſanæ mentis omnes, quæ ab *Aſtologis Genethliacis* afferuntur; quaſi ſtellarum influentiæ, ſyderum aſpirationibus, conjunctionibus, & aſpectibus variis, humani generis & aliorum in terrarum orbe O-

rigo foret ascribenda: haud dubie stellarum filii hi statim à nativitate parentes norunt; signa omnia Zodiaci instinctu quodam intelligunt. Rursus etiam redit quæstio, unde ortum duxerint sydera.

X V I I I. Qui *Mechanismo* favent, & a Mechanicis quibusdam motibus, quos dicunt Causarum naturalium necessitatem, omnia ducenda volunt, æquo rationis pondere tribuere tenentur, imaginem exactè delineatam efficaciz penicilli, & mentem dirigentem negare: regulas motus agnoscunt, quas dicunt naturæ leges: Scire lubet unde ortum ducant leges hæ, cum non sint de materiæ essentia, possitque sine ipsis materia existere. Imo, ut probe notat cultissimi ingenii *Bentleius* qui hæc fusius prosequitur, licet Atheis concederetur (quod interea neutiquam concedendum) esse de materiæ essentia leges has, quas & appellant Principia, unde proveniunt causarum secundarum effectus; regulis & legibus motus quas ipsi agnoscunt, omnino repugnat, nisi intercedat infinita Potentiz efficacia, ut sequantur effecta quædam in mundo reperienda, exemplo Corporis humani, ut ossa, partes magis ponderosæ, loca occupent superiora: vel non amplius mirabimur, etsi dicatur plumbum, absque fabri opera, secundum leges & regulas naturæ, ab ædificii solo ad tectum sponte ascendere.

X I X. Ultimum Atheorum asylum est *Casu fieri omnia*: nec mirum etsi ipsum pars magna huc confugiant; Deum agnoscere tenentur mundi Opificem, vel causam assignare aliam quæ rationi satisfaciat: hoc, cum penes ipsos non sit, ut ne quid ultra, Mundum & mirum ipsius ordinem *Fortuna* sive *Casu* fieri clament, hoc est, *Nesciunt quomodo*. Idem somniarunt olim *Democritus* & *Epicurus*, Atheisticæ sententiæ Patroni, ductam mundi fabricam à fortuito atomorum concursu. Nonne hic cuivis occurrit, inquirere etiam in Atomorum istarum originem? Ad quemvis ratione utentem, modo sincerè agat, provocare lubet, num Atomis, inertis materiæ particulæ, tribuere possit existentiam necessariam, perfectionem omnium præstantissimam, quæ si ipsi concedatur, Atomis etiam necessariò tribuentur perfectiones omnes aliæ, quod existentiam habeat à nullo limitatam: Destruui potest materiæ particula, possunt de novo aliæ produci: productio autem, etiam possibilis, existentiz necessariæ repugnat. Præterea, Atomorum concursus hic necessariò Motum exigit: unde autem ducent Athei hujus originem, dum Deum negant? Atomis, sive materiæ, non competit motus, tanquam essentielle ipsius attributum; vel materiam destruet quies. Unde etiam præcisa motus quantitas? Unde motus determinationes variz ad mundum producendum requisitæ; cum ex se indifferens sit materia, ut hoc modo vel alio determinetur? Nonne, in hisce omnibus, agnoscendus est Author à materia distinctus?

X X. Manifestum etiam reddit *Abbadie*, si rite intelligantur Atheorum idola hæc *Fortuna* & *Casus*, agnoscendum necessario (etiam si hæc ipsis concederentur, ut magis appareat ipsorum vesania) mundi Authorem summe potentem, ut in exemplo Alearum lusus, quarum iactus a speciali determinatione manus iacentis, non ab aleis, vel aliquo ipsis intrinseco, necessario dependet; licet qui

qui proiecit determinationem hanc ignoret: hoc autem, de Deo infinite Sapiente, æque ac potente, dici nequit; unde nec in Universi formatione obtinere potest erraticus, quem somniant, Naturæ lusus. In rebus arte humana factis, agnoscunt artificem Athei; vel ad visum ædificium, cujus sunt triclinia, coenacula, vestibula, & alia dignitatis atque elegantiae exquisitæ, non magis ad speciem expolita, quam ad usum accommodata; credere tenentur ex lapidibus quadam forte provenisse lapides, & fuisse postea, fortuito ipsorum concursu, ita exactè dispositas, ut inde emergeret palatium splendidissimum. Si autem in his agnoscant artificem; quantæ est impietatis & vesaniæ, Deum negare mundi Authorem.

X X I. Mira est Atheorum absurditas, dum etiam in mundi Conservatione, Fortunæ & Casui omnia tribuunt. Si quis per mille annos aleas mille totidem punctis distinctas, indies millies jecerit; credibile non est unquam fore eandem, quæ prius, alearum Dispositionem; Non enim iteratis exemplis sapientiam acquirit cæca, ut appellant, ipsorum Fortuna: quanto major est disproportion inter innumeras materiæ particulas, & res omnes corporeas quæ ex his sunt: nec tamen, absque miraculo, (quod & Deum probat) à stabilito ordine discedunt: summe itaque sunt arguendi vesaniæ Athei, dum in disproportione istiusmodi ineffabili pignori dant animas immortales.

X X I I. Quod his diutius sitius immorati; argumenta alla pro existentia Divina tantum non omitemus: dum ab imminentibus periculis interdum servantur Boni; exactè adeo nonnunquam respondet malis perpetratis Sceleratorum poena, ut huic imprimantur criminum characteres: proclamant providentiæ Opera Agentem infinite Justum, Sapientem, Potentem. Nulla est Gens tam barbara, quin Deum agnoscat; atque hinc, pro Divina existentia, ab universalis consensu suppeditatur argumentum. Concedunt Atheorum quidam, teste *Plinio*, facilius conservari posse civitatem absque igne & aqua, quam absque Divini Numinis sensu: quis autem sibi met persuadere poterit, (quod dicere tenentur Athei) errorem in re maximi momenti dicendum, radicem virtutum omnium, quibus sustentatur status Civilis; & ipsam illorum horrendam veritatem modo patefiat, dira adeo consecutura, ut inde in exitium necessario ruant Respublicæ & cætus hominum omnes? Quamnam afferent Athei conciliaturam inter hæc, & principium aliud ab ipsis vulgatum, *Summam esse humani generis felicitatem veritatis notitiam*? An sanitati consequendæ conducit maximè venenum? An maximè nocet alimentum proprium? In cujusque etiam conscientia tribunal erexit Summus Iudex, ubi secreta fertur sententia, & de ipsius existentia vividum perhibetur Testimonium. Quamnam reddent Athei rationem, cur, etiam dum suffocare conantur conscientiæ stimulos, amarulenta reddat Circæa ipsorum pocula malè perpetratorum sensus; Et in canicis excitet dissonantiam horror secretus? Existentiam Divinam invictissime probat nota demonstratio à *Causarum Subordinatione* petita, quam qui enervare conantur, ex falsissima, quam amplectuntur, infinitudinis notione, Religionem

gloriæ & sanæ rationi summam afferunt iniuriam: quo tamen nomine culpam veniunt, qui *Cartesii* vestigiis, pressè nimis insistunt; ut ipsius demonstrationibus solus tribuatur honos. Nobis interea animus non est, a *Cartesii* demonstrationibus detrachere, illâ præsertim, quæ ab Existentiâ necessaria in Idea Dei necessario comprehensa, & quæ nequit animo exulare, desumitur; cum, licet capere non adeo faciles, Existentiâ Divinam firmiter demonstrare, non paucis videatur.

XXII. Quod Ictericis accidit, dum flava ipsis apparet nix, quam alii omnes albam percipiunt, non provenit, ab oculi dispositione quam concessit naturæ Author, sed ab organo, malo aliquo adveniente, vitio; Ita nec est *Ashesmus* genuinus mentis effectus: Ab ipsius corruptione oritur; dum affectibus impuris rationem subjiciunt Athei, lascivia ac luxuria debitum ipsius usum amittunt: Unde concludere licet, Nullum dari inter mortales, qui, dum et mentis compos, Divini Numinis Existentiâ ita directè neget, ut in Blasphemâ hac falsitate, *non existit Deus*, ex animi sententia interiore securus requiescat. Unde nec proprie loquendo ullus datur *Atheus speculativus*.

XXIV. Quod prius dictum iterum monemus, A nobis nefas iudicari Divinam Existentiâ in dubium vocare, vel tanquam in problema Philosophicum convertere: Unde nec impugnandam ullatenus permittimus: Hæc autem ponuntur, ut appareat Atheorum & Deistarum detestanda infamia; utque contra horrenda ipsorum dogmata melius firmentur animi Juventutis Academicæ.

XXV. Atheos & Deistas miserè cruciat Animæ humanæ Immaterialis natura; ne, si hanc concedant, agnoscere etiam teneantur Divinum Authorem, quod superet Materiæ, supreini ipsorum numinis, efficaciam, hujus productionis atque etiam, (quod ob vitam profligatam tremebundos tenet) Animæ Immortalitatem. Esse in homine aliquid quod cogitat, apprehendit, reflectit, deliberat, assensum præbet vel dissentit, eligit & repudiat, adeo sumus confisi, ut nulla arte magica hominibus ita imponi posset, ut hæc in dubium vocent. Necessario itaque agnoscere tenemur principium aliquod, unde hæc omnia proveniant. Sed ut terrore suo, si fieri posset, semet liberent Athei & Deistæ, materiam somniant Cogitativam, ut tandem è numero Entium exulet sustantia omnis à corpore diversa: Si enim materiæ & ipsius motui quivis detur cognitionis gradus, amplectentur statim infinitum motus augmentum, ut etiam materiæ summam Sapientiam & omnisufficientiam tribuant. Horum ut appareat impia absurditas, sequentia, cum *Bentley*, ponimus, 1. Non est Essentia Materiæ, sive Materiæ qua tali non competit, cogitandi facultas: vel etiam dicentur arbores, Lapides, Entia ratione prædita. 2. Nec cuivis rerum Materialium speciei tribui potest. Non novit cerebri materia proprium calorem, multo minus alia; cum, ut aliæ sensibiles qualitates, Calor respectum dicat ad potentiam corpori, quod calidum appellamus, extrinsecam: Vel etiam sciet Sanguis propriam rubedinem, Ossa duritiem. Nullus est major affinitas inter cor

pora minutissima, Animales puta Spiritus, & Cogitationem, quam inter hanc & corpora maximæ molis. Nec magis intelligit pluviae guttula, quam oceanus. Sive autem Materiae qua tali, an cuivis illius speciei competere dicant cogitationem, agnoscere oportet, si omnino Materiae competat, à motu provenire; cum quiescenti Materiae nullam tribuant actionem: Atque hoc est quod dicunt Athei, Unde 3. Nec à motu in genere provenit cogitatio; vel intelliget lapis è manu projectus. Nec 4. A quovis celeritatis ipsius gradu: vel dicetur navis prædatoria, dum dantur vela ventis, creatura Sapiens admodum: fixis autem Anchoris Cogitandi facultate privabitur. Nec 5. A quavis motus specie, directus sit an Circularis, vel quovis alio modo determinatus: Vel dabuntur Lineæ, Circuli, Anguli cogitantes. Nec 6. (Ad quod ultimo se recipiunt Athei) a mutuo particularum Materiae occurso, percussione aut repercussione: Vel ex mutuo Materiae chalybeæ & silicis occurso protrudentur, vice scintillarum, *Subtilitates Metaphysicae, Cartesiæ dubitationes*; Vel, ut modo citatus Author, *Syllogismi in Barbara*. Quicquid somniarint Athei de quavis motus specie, quavis ipsius determinatione, occurso quovis; si omnino a motu proveniat cogitatio; velerit mediatum, vel immediatum illius effectus. Sed 7. Nec mediate nec immediate a motu proventit cogitatio: Immediatum motus effectum agnoscunt omnes, novam partium Materiae dispositionem, quoad locum, figuram, ordinem & similia: Ast certè aliquid ab his diversum dicent ipse Athei *Cogitationem*. Si mediatum dixerint; scire lubet, num Cogitationis causa proxima, mediante rursus motu, Cogitationem producat? Hoc si dicatur, erit iterum Cogitatio immediatus motus effectus; quod plane rationi adversatur, nec dicunt Athei.

X X V I. Optime concludit *Abbas* (in quod etiam, nam suus cuique seculo genius, simul inciderunt alii, veritatis propugnandæ studio summe landando) esse de Essentia omnis modi corporei, ut sit, pro ratione subjecti, mensurabilis, & divisibilis, Motui sua competit mensura; dividi possunt & mensurari figuræ. Ast nihil horum admittit *Cogitatio*: Quis non ridiculum dicet, *Dimidia, tertia pars Cogitationis*? Unde nec materiae comperit. Ut hujus vim eludant Athei & Deistæ, dicent forsitan (nec sane credere possunt) esse mentem humanam, unam materiae particulam sive Atomum, locum eminentiorem occupantem, quæ, tanquam Rex in solio sedens, in cæteras imperium exercet. Ast unde quæso conceditur Atomo huic, præ aliis, cogitationis prærogativa? Non convenit hoc menti *Epicuri*, quem adeo mirantur: statuebat is effecta quævis naturalia ab Atomorum diversimode figuratarum confluxu pendere; & pro diversis ipsarum *voluntatis*, subjectum dixit hujus aut alterius operationis & efficaciæ: non ergo pendet discrimen ab ipsis Atomis, sed a confluxu hoc. In omni etiam corpore reperiendas volebat *Epicurus* particulas rotundas, quadratas, cylindricas, aut alio modo configuratas: Ipsa autem hæc configuratio, quæ aliud non est quam finium terminatio, Extensionem notat & divisibilitatem. *Idcirco*, quod contra cogitativam corporis molem, adhuc clarius hic concludit;

fiēri nequit, ut atomus hæc in se ipsam reverberetur: at mens humana, non tantum in se & suas cogitationes, sed & in modum suum cogitandi, reflectit. Ad quod, si, quod dicunt Athei, ex mutuo particularum occurſu & collisione fiat Cogitatio; non amplius erit hæc uniusquam alterius atomi modus. Fixum ergo manet, *Cogitatio, quod sit inextensum quid, indivisibile & immensurabile, cuius subjecto extenso, divisibili & mensurabili esse nequit.*

XXV I I. Spiritualem etiam animæ naturam, monstrat proportio inter potentiam, & objectum circa quod verlatur, necessario requisita. Illud optime illustrat limatissimi ingenii *Guilielmus Batesius*, exemplo speculi: nequit hoc objectum quodvis repræsentare, nisi figuratum sit & coloratum: at mens humana Deum concipit & animas a corpore separatas; imo rerum spiritualium analogia & respectus varios. Nec refert, quod forte regerent, objecta corporea concipi ab incorporeis: Concipiuntur quidem, at non palantur: est hic conceptus modus spiritualis & naturæ mentis conformis.

XXV I I I. Instituta etiam comparatio, inter animam & sensus externos, illam ostendit naturæ his longe nobilioris: sensibus externis limites ponuntur objecta singularia, quæ ipsis obversantur; anima ab individuis abstrahit, & communes format ideas: oculo obversatur objectum coloratum; anima naturam coloris perpendit; Nec est quod objiciant Athei animæ dependentiam a conveniente corporis temperie: strictam adeo agnoscimus a Divino Autore institutam inter animam & Corpus unionem, ut, in unionis statu hoc, necessario mutux fiant impressiones: nec tamen a pravo corporis temperamento anima spiritualem ipsius naturam amittit, magis quam Musicus artem, dum ludit cytharâ cui sunt fidēs male ordinatæ; immo de debilitato corpore, Mentis cogitationes sæpe ultra modum solitum elevantur. Ut recte *Cicero*, *mibi quidem nunquam persuaderi potuit, tum animum esse insipientem, quum ex insipiente corpore evasisset; sed quum omni admissione corporis purus & integer esse cœpisset, tum esse sapientem.*

XX I X. Mirum sane qui in mentem cujusvis vegiat, *Materia Rationalis*. Quomodo congruunt hæc Atheorum Principio, *Nihil admittendum, cujus non datur Demonstratio Mathematica quæ ipsis persuadeat*; Dantur Demonstrationes certissimæ pro Animæ naturâ immateriali, quas tamen admittere recusant, dum interea ridiculam hujusmodi opinionem amplectuntur: Nemo facile adeo fidem dat paradoxis & impossibilibus, modo ad Atheismum tendant quam Athei, dum interea cuivis quod Religionem spectat, quantumvis certo, assensum renuunt. Ut *Bentley* utamur exemplo, facilius sumus credituri, quæ in *Æsopi* fabulis traduntur; quam quod veritas primorum etiam principiorum à certa Atomorum Dispositione dependeat, (quod tamen ex Atheorum Sententia necessario sequitur) quæ, si aliter moverentur, & diversam subirent determinationem, Notiones his contrarias producerent; quodque, per occursum particularum materiæ, minuta illa corpora in Comitibus consilia ineant, ut condantur & promulgentur leges, à consanguineis corporibus observandæ. Sed his magis convenit tonitruum legum executio, quam ut impia æquè ac ridicula ipsorum dogmata arguantur.

argumentis solidis refutentur; & ne, horum exemplo, pars sincera trahatur, vulnus immedicabile ense recidendum.

X X X. Animæ Humanæ naturam immaterialem sequitur ipsius *Immortalitas*, quod dissolutionis aut separationis partium sit incapax, cum partes non habeat. Non hoc dictum, quasi Humanæ menti tribuere velimus in existentia continuationem necessariam, tanquam perfectionem ab ipsa inseparabilem: Quicquid Deus fecit, penes ipsum est idem in nihilum redigere: Sed, cum, in anima ipsa, nihil sit quod ad corruptionem tendat, nec causæ creatæ, à quibus nec initium cepit nec conservatur, destruere valeant; hujus immortalitatem agnoscere tenentur Athei, nisi aliquid ipsis suppetat, quo probent à Deo fore annihilatam: Illud autem longè adeo adest, ut, præter quæ ab infinita Sapientia, Bonitate & Sanctitate, ab innato etiam Menti Humanæ Beatitudinis æternæ desiderio ducuntur argumenta, contrarium dilucidè probet *Divina Justitia* infinite perfecta. Est hæc summè æquæ; Mala probare nequit Deus, nec Bona rejicere: tribuet itaque Sceleratis, pro merito, iræ & excandescentiæ; Bonis, ex gratia; summæ beatitudinis, Remunerationem: Sin perpendantur quæ in terris tantum fiunt; percipienda non est præmii & poenæ dispensatio hæc: sæpè, in terris, qui maxime peccant, minime puniuntur; qui aliis verà virtute præcellunt, tanquam miseriæ spectacula proponuntur. Sceptum eripiunt Divino Numini, qui statum in quo degimus, tanquam Naturæ lusum velint, in quo valeat Casus absque Judice infinite Sapiente & Justo. Hoc si dicatur; elanguescunt Affectus erga Deum, quasi non sit Bonorum ipsi affinitas, aut nullam agat ipsorum curam: Decipiet Naturæ lex, dum colendam docet Virtutem & Justitiam, si hinc aliorum Violentiæ victimæ cadant homines, absque spe Justii Judicii postea ferendi: Corruptio pietatis; æstuantes animi passionες sanæ Rationi præferendæ venient. Impia hæc & absurda omnia agnoscere oportet; vel, quod dilucidè monstrat *Divina Justitia* infinite perfecta, concludendum, Futurum, post finitam vitam hanc, Statum, in quo Bonis, ex gratia, tribuentur bona; Malis, pro merito, Mala.

X X X I. Nimum impiæ suæ causæ lucrantur Athei & Deistæ, ex *Traditionibus*, post *Tertullianum*, sententiâ de animæ origine. *Poiretum* merito laudat *Gerardus de Vries*, quod Atheistica *Spinozæ* dogmata strenue impugnârit: At certe, hoc in puncto, tenebris & sudore multo semet torfit, ut cominentitiam, nescio quam, Animæ generationem fingeret; dum Creaturæ, & inter alias, Animæ Humanæ, Vim tribuit (sunt verba *Poireti*, annotat. ad lib. 1, Cap. 6. *Cogit. Rationi* p. 53, 54.) erumpendi extra se in alias, prout à Deo in illam fertiliter eruptum fuit; & ad eum modum, quo, ex una cogitatione, tanquam ex centro fertili, plures erumpunt, quæ in illa, quasi seminaliter delitescerant. Angelorum item generationes somniat, idque, secundum ipsum, sensu propriissimo, Disertè etiam, in Theologiam Orthodoxam impingit. *Ibid.* p. 55.) ex dictis, inquit, sequitur, eos qui respuerunt, & gratiam Dei suam vere amplexi; suntque adeo in Salvationis statu, progeniem producere, in qua Divina gratia, quæ superabundat peccato, semet extendat, tendatque ad

repressionem mali, & productionem boni: Unda est, quod Infantes denascentes parentibus in statu Salutifero constitutis, salvi revera sint; & contra, de Malorum Sabote, ubi illa, ante usum rationis, diem obierit. Et in erronei hujus figmenti patrocinium distorquere conatur Apostoli verba (ad Corinth. Ep. 1. Cap. 7. Vers. 14.). Cum, ut vult author, vera sint hæc priorum coniectaria; falsa sunt quæ prius finxerat: Nam *Ex veris nil nisi verum*. Cum Theologis Orthodoxis & Philosophis sanioribus, soli Deo ascribimus animarum originem; ipsas Ille creat; in corporum domicilia immittit, & cum hospite corpore, arcto necessitudinis ac societatis fœdere, conjungit.

X X X I I. Nimium etiam Atheorum deliriis favent, quæ, tanquam axiomata Physica, venditat, inter alios, *Robaultius*, *Ex nihilo nihil fit*, aut, *Impossibile est purum putum nihil aliquid reale evadere*: *Impossibile est rem aliquam aut substantiam totaliter annihilari*: Quasi ad illimitatam suam *Egyptiarum* exerendam necessario requirat Omnipotentia præexistens aliquod; & Creaturæ foret tribuenda existentia necessaria. Quantumvis obtinuerint hæc apud Ethnicos; credimus revelatum, quod &, ut prius, abunde probat Ratio, *Mundum ex Nihilo factum*: Vel itaque sunt hæc proponenda limitate ad potentiam creatam; vel, à Christianorum scholis eliminanda.

X X X I I I. Favet item detestandæ Atheorum causæ Recentiorum quorundam, post *Cartesium* sententia de infinitâ (nam quod prius *Indefinitum* dixerat postea *Infinitum* agnovit *Cartesius*) Materię extensione: *Vacuum* in se contradictorium pronunciant: Quod concipimus extra Mundi limites Inane, Materiam dicunt: Unde alterius Mundi productionem Divinæ Potentiæ subtrahunt: hæc si concedantur, facile inferent Athei necessariam materię existentiam: destrui supponatur Materię, (scilicet ex horum sententia supponi nequit) restabit, quod, ante mundum conditum fuit, *Inane*: Hoc autem est ipsa *Cartesi* Materia: Atque sic, nec per Divinam Potentiam, una amplius produci poterit Materię particula, nec destrui; ab æterno in æternum durare dicenda erit Materia: absurde fatis omnia. *Soliditatem*, in oppositione ad *Inane* acceptum, vel, vocabulo alio, *Impenetrabilitatem*, ad Materię essentiam spectare; & substantiæ hujus solidæ extensionem à Deo acceptam, finitam statuimus & limitatam. Nec ulla est in *Vacuo* sive, *Inani*; nec in alterius Mundi productione, repugnantia.

X X X I V. Qui causam Orthodoxam agere prætendunt novaturientes *Theorici*, summe sunt Religionis injuri; dum luxurianti ingenio laxas nimis concedentes habenas, & susque deque habitâ Authoritate Divinâ Historiæ Moysiæ impressâ, *Theorias* suas huic parum consonas ad libitum fingunt.

X X X V. Philosophiam Moralem fœde contaminat Humani generis monstrum, *Hobbius*, dum ultimum actionum humanarum finem, vitæ hujus conservationem; præcæpit Legi Naturæ summam; jus omnium in omnia; & Naturæ statum hostilem; impuræ ipsius Politicæ fundamenta ponit. Hæc si admittantur, sine injuriâ, in Patrios annos inquireret ante diem filius, fiet absque retâ Rapina, & omne genus malitiæ, Meliora docent ipsa Lex naturæ & recta Ratio; naturalis Ho-

Theses Philosophicæ:

15

vesti & turpia, iusti & iniusti noticia, &c. illæ inquit, Boni & Mali Notitiæ innatæ: Hæc perperam intellixisse videtur Gul. Nibols (Dial. part. 2. p. 26. 37.) dum a solâ Doctrina vel traditione a parentibus ortum ducere contendit. Absque Parentis vel Doctoris institutione, docet sana Ratio *Diligendos, qui nobis sunt benefici; Alteri non faciendum quod nobis fieri volumus. Et similia*

Quod è præcedentibus quædam negaverimus impugnanda, ne violetur Religio; sequentia, ex variis Philosophiæ partibus decerpta, propugnanda annexunt Candidati.

I. Logica est scientia in solidum practica.

II. Illius objectum sunt operationes Intellectus quæ, commode satis ad tres vulgatas classes reducuntur: Nec est Methodus species ab his distincta.

III. Augendus non est, nec minuendus quinaris Universalium numerus.

IV. Inter principia communissima nullum est absolute primum.

V. A solâ Omnipotentia Divinâ petenda est prima possibilitatis radix.

VI. Relatio (creatam intellige) fit per mentis operam.

VII. Num actu semper cogitet anima Humana, agendum relinquimus. Cogitatio interea non absolvit integram spiritus naturam.

VIII. Nihil est extra Deum, quod honorifico Beatudinis titulo, insigniri potest.

IX. Ultra Naturæ suæ sortem Hominem elevant, qui in solum Indifferentiæ illimitatæ evehere satagunt.

X. Simplicissima Corporis principia sunt Materia & Forma.

XI. Nulla est ratio, cur credatur, eandem continuo conservari motus quantitatem.

